

Ako vo filme: Objať stav Božích detí

Ježiš vysvetľuje silu Božej lásky pomocou obrazu, ktorý má prekvapivý začiatok: dvaja synovia, ktorí pohŕdajú svojim otcom. Jeden, ktorý sa od neho vzdáľuje a prerušuje všetky rodinné väzby; druhý, ktorý síce žije pri ňom, ale srdcom je pripútaný k odmene. Až keď začnú znovu objavovať svoju najhlbšiu pravdu, budú pripravení prijať šťastie, ktoré hľadajú.

10.09.2025

Farizeji a zákonníci si medzi sebou šepkali a hundrali. Začalo sa to vtedy, keď Ježiš prijal mýtnika, ktorý s ním chcel hovoriť. Keď to videli prvýkrát, možno si mysleli, že Ježiš, ktorý nebol z tej oblasti, nevedel, s kým sa stretáva; ale keď – aj po tom, čo mu to dali najavo – išiel na večeru k inému verejnému hriešnikovi, ľahko dospeli k záveru, že už nemali žiadne pochybnosti: „Tento nemôže byť prorokom, nech si ľudia hovoria, čo chcú.“ Preto ho potajme kritizovali: nechápali, prečo trávi čas s takými ľuďmi. Ako odpoveď im Ježiš rozprával tri podobenstvá, aby pochopili, aká je v skutočnosti Božia láska.

Najprv uviedol podobenstvo o pastierovi, ktorý opustí celé svoje stádo, aby našiel stratenú ovcu

(porov. Lk 15,4-7). Potom o žene, ktorá prevracia a vymetá celý dom, kým nenájde stratenú drachmu (porov. Lk 15,8-10). A nakoniec sa zastavil pri dlhšom a podrobnejšom rozprávaní: pri príbehu otca, ktorého odmietli vlastní synovia (porov. Lk 15,11-32).

Život, ktorý nie je životom

„Istý človek mal dvoch synov. Mladší z nich povedal otcovi: , Otec, daj mi časť majetku, ktorá mi patrí.‘ A on im rozdelil majetok“ (Lk 15,11-12).

Mladší syn si nárokuje niečo, čo mu ešte nepatrí. Nechce čakať, kým dostane to, čo by mu v budúcnosti pripadlo, a hneď teraz žiada dedičstvo. Otec bez námietok „rozdelil majetok“ (Lk 15,12), celé ovocie svojej práce. A možno tak urobil preto, že jeho synovia boli dôvodom jeho námahy, tým, prečo vybudoval statok

dostatočne veľký na to, aby mal sluhov a hojné polia.

„O niekoľko dní si mladší syn všetko zobral, odcestoval do ďalekého kraja“ (Lk 15,13). „Pravdepodobne ďalekej z geografického hľadiska, pretože chcel zmenu, ale aj z vnútorného pohľadu, pretože túžil po úplne inom živote. Jeho predstava bola: sloboda, robiť to, čo sa mi páči, neuznávať tieto pravidlá Boha, ktorý je vzdialený, nebyť v žalári domácej disciplíny, robiť, čo sa mi zachce, čo ma baví, užívať si život v celej jeho kráse a plnosti“^[1].

Ďaleko od domova sa istý čas cítil „šťastný“, keď „svoj majetok hýrivým životom premárnil“ (Lk 15,13). Konečne mal to, po čom tak dlho túžil. No neskôr znovu zažil pocit osamelosti a nudy, ktorý ho kedysi viedol k tomu, aby opustil dom svojho otca, teraz však v oveľa väčšej miere. „Stále jasnejšie vníma, že

takýto život ešte nie je pravým životom; ba čo viac, uvedomuje si, že ak bude takto pokračovať, život sa mu bude čoraz viac vzdďaľovať. Všetko sa ukazuje ako prázdne: znova sa vracia otroctvo stále rovnakých vecí“^[2].

Tento syn založil celé svoje šťastie na piesku peňazí a pôžitkov. Preto, len čo sa jeho majetok minul a krajinu postihol veľký hlad, „začal trieť núdzu“ (Lk 15,14). Tak rýchlo prešiel od eufórie k trpkosti. Bol taký zúfalý, že pásol svine a „túžil nasýtiť sa aspoň strukmi, čo žrali svine,“ (Lk 15,16). Vtedy si uvedomil, že jeho životná úroveň je dokonca nižšia než úroveň týchto zvierat. „Vstúpil teda do seba a povedal si: "Koľko nádenníkov u môjho otca má chleba nazvyš, a ja tu hyniem od hladu!“ (Lk 15,17).

Ako vidíme, mladšieho syna poháňa hlad. Nezastavuje sa, aby premýšľal o

urážke, ktorú spôsobil otcovi, keď si vypýtal dedičstvo ešte pred jeho smrťou. Nerozmýšľa ani nad dôsledkami svojho hriechu pre iných: nad bolesťou, ktorú spôsobil rodine, nad pohoršením, ktoré vyvolal u známych, nad zlým príkladom, ktorý dal... A ani pre seba: ako sa dostal do tejto situácie, aké chyby urobil... Jednoducho si spomenul na chlieb, ktorý jedával doma. A pravdepodobne sa mu vybavili mnohé spomienky na domov: chvíle detstva, otcovská láska, rozhovory s bratom, spokojnosť z dobre vykonanej práce po dni námahy... Preto sa rozhodol: „Vstanem, pôjdem k otcovi a poviem mu: Otče, zhrešil som proti nebu i voči tebe. Už nie som hoden volať sa tvojím synom. Prijmi ma ako jedného zo svojich nádenníkov“ (Lk 15,18-19).

Túžba otca

Jeho otec už nebol taký ako predtým. Odkedy mladší syn opustil domov, určite sa javil smutný a ranený; kto vie, čo sa mu odohrávalo v hlave a v srdci. Je veľmi pravdepodobné, že si často kládol otázky: „Čo sa s ním stalo? Kde sa teraz nachádza? Je v poriadku?“ Netrápila ho tak veľmi urážka, ktorú mu syn spôsobil, ani to, že porušil jedno z prikázaní zákona: „Cti otca svojho i matku svoju.“ Zraňovala ho myšlienka na škodu, ktorú si jeho syn spôsobil, a trápil sa nad dôsledkami, ktoré budú mať chlapcove skutky na jeho vlastný život. Lebo práve toto bol skutočný dramatický rozmer celej situácie: zlo, ktoré si syn spôsoboval sám sebe.

Každý deň vystupoval na terasu s nádejou, že uvidí svojho syna prichádzať po ceste. Takto plynuli mesiace, až raz zbadal v diaľke človeka, ktorý sa blížil k jeho statku. Aj keď bolo kvôli vzdialenosti nemožné spoznať, kto to je, otec mal

jasno: bol to on. „Pribehol k nemu, hodil sa mu okolo krku a vybozkával ho“ (Lk 15,20).

Najhlbšie v srdci otca bola túžba po tomto okamihu. Preto sa nedokázal ovládať. Keď syn začal svoj pripravený prejav, aby získal odpustenie – „Otče, zhrešil som proti nebu a proti tebe“ –, zdalo sa, akoby ho otec ani nepočúval. Nezaújímali ho vypočítané slová. Jediné, čo si želal, bolo osláviť túto chvíľu naplno: „Rýchlo prineste najlepšie šaty a oblečte ho! Dajte mu prsteň na ruku a obuv na nohy! Privedte vykrmené teľa a zabite ho. Jedzme a veselo hodujme“ (Lk 15,22-23). Nechcel, aby jeho syn žil uväznený v spomienkach na svoje minulé hriechy. Preto mu ponúkol vrúcne, radostné prijatie. „Otec by mohol povedať: dobre, synu, vráť sa domov, vráť sa do práce, choď do svojej izby, priprav sa a šup do roboty! A to by bolo dobré odpustenie. Ale nie! Boh nevie

odpustiť bez oslavy! A otec slávi, pre radosť, ktorú má, že sa syn vrátil“^[3].

Syn je ohromený pred takým prejavom lásky. Hoci vedel, že nie je hoden byť považovaný a prijímaný za syna, nikdy neprestal uznávať svojho otca ako otca. Keď začal svoj pripravený prejav – „nie som hoden volať sa tvojím synom; prijmi ma ako jedného zo svojich nádečníkov“ –, nedokázal sa ubrániť tomu, aby neoslovil toho, čo stál pred ním, tak, ako ním v skutočnosti je: „Otče!“ V tom okamihu si uvedomil, že hoci ho k pohybu priviedol hlad, skutočný dôvod jeho návratu bol iný: jeho otec je vždy otcom, akokoľvek by on sám nebol hoden volať sa synom.

Pred otcovským objatím sa začína rozpadáť maska sebestačnosti a nezávislosti, ktorú si nasadil, keď opustil domov. Uvedomuje si, že šťastie byť pri svojom otcovi je oveľa hlbšie než akékoľvek potešenia, ktoré

si užíval. A je aj istejšie, pretože ani jeho hriechy mu nezabránili znovu ho získať: „Áno, máš pravdu: si v hlbokkej biede! Keby záležalo na tebe, kde by si teraz bol, ako ďaleko by si došiel? Uznávaš, že iba „milosrdná láska ťa môže naďalej milovať.“ — Nech ťa uteší myšlienka, že On ti neodoprie ani svoju lásku, ani svoje milosrdenstvo, ak ho hľadáš.“^[4] —

Zo srdca dosiahnuť cieľ

Mimo tohto stretnutia strávil starší syn deň ako vždy na poli. Odkedy jeho mladší brat odišiel, musel priložiť ruku k dielu ešte viac a niesť viac zodpovedností, než bol zvyknutý. Jeho dni plynuli medzi prácou na majetku a povinnosťami v dome. Neraz, najmä počas náročnejších dní, sa nedokázal ubrániť predstavám, kde asi jeho brat je.

Možno sa už dávno rozhodol zabudnúť na neho a dokonca sa

hneval, keď jeho otec čo i len slovom spomenul toho nevďačníka, vyčítajúc mu, že sa opovažuje myslieť na takého syna. V otcových očiach videl smútok, no nebol ochotný venovať ani sekundu tomu, koho podľa neho možno viniť za všetky trápenia v dome. Kto vie, či napriek úsiliu nemyslieť na neho, si často nepredstavoval, aký by bol jeho život, keby sa rozhodol odísť on. Občas sa cítil vinný za to, že túžil opustiť otcov dom, lebo to predsa nemal robiť: musel splniť očakávania, ktoré teraz spočívali iba na ňom, na jedinom synovi. Môžeme si predstaviť, že bol ponorený do týchto myšlienok, keď sa na ceste domov priblížil k statku a začul hudbu a spev. Prekvapený zavolał jedného zo sluhov, aby sa dozvedel, čo sa deje. „Prišiel tvoj brat a tvoj otec zabil vykrmené teľa, lebo sa mu vrátil zdravý“ (Lk 15,27).

Neveril vlastným ušiam. Ako sa mohol vrátiť ten, kto spôsobil rodine toľko bolesti? A ešte mu usporiadajú oslavu! Odmietol sa zúčastniť takejto nerozumnosti. A keď sa ho otec snažil presvedčiť, aby vošiel, syn vybuchol: „Už toľko rokov ti slúžim a nikdy som neprestúpil tvoj príkaz“ (Lk 15,29). Všetko, čo v sebe dlho dusil, sa vyvalilo z jeho duše. Nedokáže nazvať toho muža otcom, pretože ho tak nevníma. On, ktorý vždy poslúchal, aby bol hoden volať sa synom svojho otca, aby mohol žiť v rodinnom dome ako syn pána, nedostal za svoju poslušnosť nič: „...a mne si nikdy nedal ani kozliatko, aby som sa zabavil so svojimi priateľmi“ (Lk 15,29).

Starší syn žil v úplne inej logike než jeho otec. Správal sa dobre, a preto si zaslúžil odmenu; jeho brat, ktorý sa správal zle – „prehýril tvoj majetok s neviestkami“ (Lk 15,30) – si zaslúžil trest, a nie oslavu. V hĺbke srdca si

však nedokázal vychutnávať domov svojho otca: jeho jediná nádej bola upnutá na odmenu, ktorú mal dostať. Keď myslel iba na seba, nevedel oceniť ani hlbokú ľútosť, ktorá sa skrývala v postoji jeho brata.

Sloboda domova

Otec so smútkom počúva trpké výčitky svojho staršieho syna. Vníma každú jednu jeho sťažnosť. Bolí ho, že jeho milovaný syn chápe vzťah s ním iba v právnych pojmoch prísnej poslušnosti a odmeny; že nevidí čas strávený doma ako zdroj radosti. A toto „môže byť aj naším problémom, naším problémom vo vzťahu k sebe navzájom a k Bohu: stratiť zo zreteľa, že je Otec, a žiť vzdialené náboženstvo, plné zákazov a povinností“^[5].

Otec sa však nerozhodol karhať ho za jeho pohľad, ani kritizovať jeho legalizmus. Nezláhčoval ani jeho oddanosť, nasadenie, jeho

nespochybniteľnú vernosť.

Nepovedal mu: „Ani som od teba nečakal menej“, ani „To si predsa mal urobiť.“ Naopak, navrhol mu nový spôsob, ako sa pozerať na svoju prítomnosť v otcovskom dome a pochopiť, čo je naozaj cenné: „Syn môj, ty si stále so mnou a všetko, čo ja mám, je tvoje“ (Lk 15,31). Žiť slobodne v dome svojho otca, tešiť sa zo svojho synovstva, je oveľa väčšie než akékoľvek vykrmené teľa.

„Nie tým, že sa emancipujeme z domu Otca, sa stávame slobodnými, ale tým, že prijímame svoje synovstvo“^[6]. Starší syn, keď závidí život svojmu bratovi a pohŕda vlastnou vernosťou, odmieta svoju najhlbšiu pravdu^[7]. Nachádza sa v podstate v konflikte sám so sebou. „Preto je také oslobodzujúce vedieť, že Boh nás miluje; také oslobodzujúce je Božie odpustenie, ktoré nám umožňuje vrátiť sa k sebe samým a do nášho pravého domova.

A keď odpúšťame iným, aj my sami zakúšame toto oslobodenie“^[8].

* * *

Ježiš náhle ukončuje podobenstvo. Farizeji a zákonníci na neho hľadajú záujmom, očakávajú, ako sa príbeh skončí. Mnohí si všimli paralely medzi tromi podobenstvami: zatiaľ čo ovca a mladší syn sa strácajú ďaleko od stáda a domova, drachma a starší syn, hoci zostávajú doma, sú tiež stratení. A Boh koná ako pastier, ako žena, ako otec.

Niektorí poslucháči chápu, prečo Pán nerozpráva o reakciách synov. Čo urobil mladší syn, keď bol zaskočený Otcovou dobrotou? Vstúpil starší syn na hostinu alebo sa vzdialil od domu? Mýtnici a hriešnici už odpovedali. Teraz je rad na farizejoch a zákonníkoch, aby prijali alebo odmietli Ježišovo pozvanie.

[1] Benedikt XVI, Homília, 18-III-2007.

[2] *Tamtiež.*

[3] František, Príhovor pri modlitbe
Anjel Pána, 27-III-2022.

[4] *Vyhňa*, č. 897.

[5] František, Homília, 27-III-2022.

[6] F. Ócariz, Pastoračný list zo dňa 9-
I-2018.

[7] Porov. *Boží Priatel*, č. 26.

[8] F. Ócariz, Pastoračný list zo dňa 9-
I-2018.

Jaime Moya

sk-sk/article/ako-vo-filme-objat-stav-
bozich-deti/ (19.03.2026)